

О. О. Пузирний

асп.

науковий керівник: д.ю.н., проф., О. І. Миколенко

ПРАВОВИЙ СТАТУС АДВОКАТА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Україна – європейська держава, яка обрала свій шлях розвитку правової системи беручи за основу принципи демократії та верховенства права. Як і інші демократичні правові держави, наша держава визначає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпеку найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність [1, ст. 3]. Крім інших основоположних засад, Конституція України гарантує, що утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. [1, ст. 3]. З метою забезпечення існування вищезазначених основоположних принципів та їх реального виконання, в Україні діє досить велика кількість інститутів, переважна більшість яких входить до її складу, та є державними. Однак, існують інститути, які своїм завданням хоча і передбачають забезпечення прав, свобод і законних інтересів людини, втім не відносяться до державного механізму.

На нашу думку, одним із яскравих прикладів таких інститутів є адвокатура, яка відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» є недержавним самоврядним інститутом, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому Законом [2, ст. 2].

Неможливо не погодитись з А.В. Козьмініх, яка зазначає, що «адвокатура, так би мовити, функціонує на стику громадянського

суспільства і держави, вона, являє собою – своєрідний «буфер», що балансує інтереси громадянського суспільства з потребами і можливостями держави» [3, с. 231].

На нашу думку, значний інтерес, становить правовий статус адвоката в адміністративному судочинстві, адже, за своєю суттю воно тісно пов'язане з врегулюванням спорів у публічно-правовій сфері. Такий інтерес пов'язаний з тим, що однією зі сторін у адміністративному судочинстві майже завжди виступає орган державної влади або приналежний до органів місцевого самоврядування суб'єкт. А той факт, що адвокатура не відноситься до державних органів, чи органів місцевого самоврядування, значно розширює можливості для належного захисту осіб, які звертаються за правовою допомогою.

З урахуванням вищезазначеного, з метою детального аналізу поставленого питання, на нашу думку, перш за все необхідно визначитись з самим поняттям правового статусу. На даний час, досить велика кількість науковців висловила свої підходи та погляди на суть даної категорії. За загальною думкою, правовий статус являє собою сукупність прав та обов'язків. М.В. Кравчук визначає правовий статус особи, як сукупність або систему всіх належних громадянину суб'єктивних юридичних прав, свобод і обов'язків, що визначають його правове становище в суспільстві, яке закріплене в чинному законодавстві та інших формах права [4, с. 86–87]. Інколи в науковій літературі стверджується, що правовий статус слід розуміти як комплексну інтеграційну категорію, що відображає взаємовідносини суб'єктів суспільних відносин, особи і суспільства, громадянина і держави, індивіда та колективу, а також інші соціальні зв'язки. Втім, в адміністративному праві С.В. Ківалов та Л.Р. Біла визначають правовий статус осіб, як комплекс їхніх прав і обов'язків, що закріплені нормами адміністративного права, а також гарантії захисту цих прав і обов'язків [5, с. 272].

Отже, з урахуванням поглядів вчених на дану категорію, вважаємо, що структура правового статусу завжди складається з суб'єктивних прав та юридичних обов'язків. В залежності від суб'єкта права перелік елементів, які складають його правовий статус, може збільшуватись. Наприклад, правовий статус суб'єкта владних повноважень складається з цілей, завдань, функцій, предмету

відання та повноважень. При цьому, повноваження є синтезом прав та обов'язків суб'єктів владних повноважень. Коли мова йде про адвоката як учасника адміністративного судочинства, то його правовий статус має два рівні правового регулювання:

1) спеціалізоване національне законодавство, а саме адміністративне процесуальне законодавство, закріплює процесуальні права та обов'язки, що реалізує адвокат в межах адміністративного судочинства (ст.ст. 47, 60 КАС України);

2) загальне національне законодавство, а саме Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», закріплює професійні права і обов'язки адвоката, які адвокат може реалізовувати і в межах адміністративного судочинства (ст.ст. 20, 21, 22 Закону).

Враховуючи специфіку участі адвоката в адміністративних процесуальних правовідносинах, хочемо зазначити, що правовий статус адвоката в адміністративному судочинстві – це права та обов'язки адвоката, які, по-перше, передбачені нормами загального і спеціального національного законодавства та, по-друге, реалізуються адвокатами під час їх участі в адміністративному судочинстві.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28.06.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
3. Козьмініх А.В. Адвокатура як інститут громадянського суспільства в сучасній науці. *Актуальні проблеми політики*. 2009. Вип. 36. С. 228–235. URL: [http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/147/app-36_Kozminuh_A_V_\(228-235\).pdf](http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/147/app-36_Kozminuh_A_V_(228-235).pdf)
4. Кравчук М.В. Теорія держави і права. Проблеми теорії держави і права : навч. посіб. 3-тє вид., змін. й доповн. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 247 с.
5. Ківалов С.В., Біла Л.Р. Адміністративне право України : навч.-метод. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і доповн. Одеса : Юрид. л-ра, 2002. 312 с.